

วารสารวิชาการ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
โดยการบูรณาการเชิงเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่
Learner's Attitude and learning Behaviors toward
Active Learning Management Using Content Integration
and New Technological Instructional Media

อารีย์ ธรรมโครัมย์

ศศ.ม. (ปรัชญา), อาจารย์

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Journal of Humanities and Social Sciences

A b s t r a c t

This research was aimed at studying an instructing model: active learning on its appropriateness for learners. The sample included 188 learners in 438-101 Religious Paths enrolled in Semester 2, Academic Year 2015. The instruments were a questionnaire to explore their opinions, and learners' expositions used for behavioral analysis. The obtained data were statistically analyzed to discover percentages, means, and standard deviations.

Active learning management was a blended model of content integration and technological instruction multi-media. That is, the learning activity paradigm focusing on content-based learning was added with the use of technological instruction multi-media as a learning tool in order to promote a colorful dimension of learning and teaching. As a result, students would be able to comprehend the lessons as specified in the objective and to apply them in their daily life. The statistical analysis showed that the participants highly agreed with the teaching model in all aspects. The observation from the expositions indicated that, the participants were positively responsive to the learning activity. Furthermore, it was revealed that the participants used thinking skill and thinking process

in building learning organization. In conclusion, this active learning management model was suitable for the course and, importantly, contributed to instructional and learning improvements.

Keywords :

active learning, content integration,
new technological instruction media

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนโดยสำรวจความคิดเห็นและพฤติกรรมของการเรียนรู้ของผู้เรียนรายวิชา 438-101 ศาสนาวิถีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยการบูรณาการเชิงเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ ในภาคการศึกษาที่ 2/2557 จำนวน 188 คน ใช้แบบสอบถามวัดเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสังเกตวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพฤติกรรม โดยนำเสนอเป็นความเรียง

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยการบูรณาการเชิงเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ เกิดจากการผสมผสานแนวการสอน 2 รูปแบบ คือ การบูรณาการเชิงเนื้อหาและการใช้สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่ยังคงเนื้อหาทฤษฎี (แบบเน้นมโนทัศน์) แต่เติมเต็มวิธีการสอนด้วยการใช้สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ มาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อให้เกิดมิติการเรียนรู้ที่มีสีสัน ช่วยเสริมการสอนให้มีความเป็นรูปธรรมและน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นประเด็นและเข้าใจความหมายตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนดไว้ นำไปสู่การประยุกต์ใช้ความเข้าใจกับสถานการณ์หรือชีวิตประจำวัน จากผลการวิจัย พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นในเชิงบวกและจากการสังเกต ผู้เรียนมีการตอบรับการจัดการเรียนรู้นี้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้ใช้ทักษะในการคิดและกระบวนการคิดเป็นเครื่องมือในการสร้าง

องค์ความรู้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทำหน้าที่กระตุ้นเราให้เกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้นี้จึงถือได้ว่าเป็นตัวช่วยพัฒนาทักษะการสอนให้แก่ผู้สอนและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งเหมาะสมกับการนำไปจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้ได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ :

การเรียนรู้เชิงรุก การบูรณาการเชิงเนื้อหา
สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้น โดยบุคคลอื่นเป็นผลมาจากการได้รับความรู้หรือประสบการณ์จากการจัดการศึกษาหรือกิจกรรมในชีวิตที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ตั้งแต่เกิดจนตาย(ราชบัณฑิตยสถาน, 2555 ; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวร์ ยินดีสุข, 2557 : 4) สอดคล้องกับทัศนะของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1859-1952) นักปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่ากระบวนการของการเรียนรู้สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้คนยุคใหม่มีความรู้ อย่างไม่มีที่สิ้นสุดและสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการสอนซึ่งจะต้องเป็นไปเพื่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน มุ่งเน้นตอบสนองของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด (ICELS.,2015) โดยกระบวนการเรียนการสอนควรปฏิรูปปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์จากอดีต โดยการปรับจากเดิมที่มีครูเป็นศูนย์กลาง (teacher-centered) เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง (child-Centered) เน้นการบูรณาการ (integration) (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียวร์ ยินดีสุข, 2557 : 45) อีกทั้ง ผู้สอน ควรเปลี่ยนบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ ด้วยตนเอง การเรียนแบบแยกส่วนควรมีลักษณะที่บูรณาการมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันและสร้างความรู้ แบบองค์รวมเพื่อเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2540 : 146 อ้างถึงใน ทิศนา เขมมณี, 2556 : 186-187)

นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่เป็นสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ว่าด้วยเรื่องแนวการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนการสอนตามที่กล่าวมา การจัดการเรียนการสอนที่มีการจัดสื่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการต่าง ๆ (วิภาวรรณ วงศ์สุวรรณ, 2544 : 232) เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นสร้างความตื่นตัวให้กับผู้เรียน โดยที่ผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนได้โดยอาศัยสื่อต่างๆ รอบตัวที่สามารถสืบค้นได้ง่ายในยุคปัจจุบัน เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีซีดี ดีวีดี อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ยูทูป ฯลฯ และ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้แก่ วารสาร นิตยสาร นิยาย เรื่องสั้นหรือแม้แต่การ์ตูน และแหล่งความรู้อื่นๆ ถือว่าเป็นแหล่งความรู้ใกล้ตัวทำให้ผู้เรียนสามารถเปิดโลกทัศน์ของตนเองให้กว้างขึ้น รวมทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ หาเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (วิภาวรรณ วงศ์สุวรรณ, 2544 : 245)

การนำสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่มาเข้าร่วมกับกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการเชิงเนื้อหาเป็นแนวทางในการสอนเป็นการเรียนรู้ในเชิงรุก (active learning) ที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนได้อีกรูปแบบหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นการปฏิรูปวิธีการสอนแบบเดิมๆ ผู้สอนจึงไม่ได้มีบทบาทเป็นผู้บงการหรือออกคำสั่งอีกต่อไป แต่จะทำหน้าที่แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ มีการ “วางแผน” ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีกิจกรรมเรียนรู้อะไรบ้าง ผู้สอน

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

ตามกระบวนการนี้จะมีภาพลักษณ์เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ โดยจะมีบทบาทเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” (facilitator) คือเป็นผู้ให้คำแนะนำและเสริมพลังแก่ผู้เรียน (รุ่ง แก้วแดง, 2540 : 146 อ้างถึงใน ทิศนา เขมมณี, 2556 : 186-187) ชั้นเรียนจึงเป็นชั้นเรียนที่มี “ผู้เรียน” เป็น “ศูนย์กลาง” และผู้สอนจะปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” ในการเรียนการสอน มีหน้าที่ในการสนองความอยากรู้ เพิ่มความกระตือรือร้น กระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียน โดยการเสริมแรงด้วยกิจกรรมหรือวิธีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน เรียกได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว อันจะเป็นกระบวนการที่จะช่วยนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ทิศนา เขมมณี (2556 : 123) ให้ข้อสังเกตว่าการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายแบบหลายลักษณะต่างกัน กล่าวคือ เป็นแนวคิดหรือหลักการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายลักษณะ สามารถขยายหรือผลิตเป็นรูปแบบและกระบวนการต่างๆ ที่หลากหลายได้ ซึ่งแม้ว่าจะใช้วิธีการหรือกระบวนการที่ดูแตกต่างกันไป แต่หากวิธีการและกระบวนการนั้นช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว และผู้เรียนได้สร้างความหมายของสิ่งที่เรียนรู้จนเกิดเป็นความเข้าใจที่แท้จริงก็ถือได้ว่าการสอนนั้นๆ เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้

การจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการเชิงเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนรายวิชา 438-101 ศาสนาวิถิ ได้กำหนดขึ้น โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะของการบูรณาการ สอดแทรกการสอนเนื้อหาทฤษฎี (แบบเน้น

มโนทัศน์) ใช้วิธีการสอนผ่านสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ มีผู้สอนเป็นผู้วางแผนกระบวนการเรียนรู้ โดยเลือกสื่อ แหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน พร้อมทั้งอธิบายและชี้แจงการเชื่อมโยงระหว่างสื่อที่นำมาใช้กับเนื้อหาวิชาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงทำให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ เชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่มโนทัศน์หรือประสบการณ์ใหม่ได้ การนำเอาสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการนำผู้เรียนเข้าสู่โลกแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง

รายวิชา 438-101 ศาสนาวิถี เป็นรายวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มมนุษยศาสตร์ มีจำนวนผู้เรียนจำนวนมาก การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ในจึงควรมุ่งเน้นเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนมากนัก และความเข้าใจของผู้เรียนเป็นหลัก (ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์, 2534 : 20 และชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548 : 39) อย่างไรก็ตาม รายวิชานี้เป็นรายวิชาที่ค่อนข้างมีเนื้อหาที่เป็นนามธรรมและชวนง่วงนอน เป็นความท้าทายอย่างหนึ่งของผู้สอนที่ต้องเลือกและออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับชั้นเรียน และเพิ่มความน่าสนใจแก่ผู้เรียน นอกเหนือไปจากการบรรยายโดยผู้สอนเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนรายวิชานี้จึงทำการวิจัยชั้นเรียนนี้โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการเชิงเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา 438-101 ศาสนาวิถี ซึ่งผู้สอนได้นำสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นมาใช้ตลอดรายวิชา ทั้งนี้ ในงานวิจัยนี้ผู้สอนได้กำหนดกรอบวิจัยโดยเลือกสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ภาพยนตร์ ภาพยนตร์โฆษณาและภาพยนตร์การ์ตูน จำนวน 4 เรื่อง 4 หัวข้อ

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

เป็นกรณีตัวอย่างของการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นศึกษา “รูปแบบการเรียนรู้” ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยการสำรวจความคิดเห็นรวมถึงสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าว

ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าจะสามารถนำผลการวิจัยและบทวิเคราะห์รวมถึงข้อสังเกตต่างๆ ที่ ไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมในภาคการศึกษา/ปีการศึกษาถัดไป

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัย โดยการสำรวจความคิดเห็นและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนรายวิชา 438-101 ศาสนาวิถี ต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยการบูรณาการเชิงเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ การดำเนินการวิจัยมีประชากรคือ ผู้เรียนรายวิชา 438-101 ศาสนาวิถี ในภาคการศึกษาที่ 2/2557 จำนวน 188 ให้แบบสอบถามและแบบสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้ววัดสิ่งที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพฤติกรรม แล้วนำเสนอเป็นความเรียง โดยแบบสอบถามจะเป็นการสำรวจความคิดเห็นในด้านต่างๆ คือ

1. ด้านการสร้างแรงจูงใจและความน่าสนใจ
  - 1.1 สร้างความแปลกใหม่และท้าทายในการเรียนรู้
  - 1.2 มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
  - 1.3 เปิดโลกทัศน์ในการเรียนรู้สู่โลกนอกชั้นเรียน
  - 1.4 บรรยายภาคในชั้นเรียนมีความเป็นกันเองไม่เคร่งเครียด

2. ด้านรูปแบบและแนวการสอน

- 2.1 รูปแบบการสอนเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน
- 2.2 สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความทันสมัยและเข้าถึงได้ง่าย
- 2.3 เป็นแนวการสอนที่เข้าใจง่าย ไม่น่าเบื่อ
- 2.4 จำนวนชั่วโมงสัมพันธ์กับรูปแบบการสอน

3. ด้านความเข้าใจและการนำไปใช้

- 3.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน
- 3.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด วิเคราะห์และวิพากษ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้แบบสังเกตการสอนบันทึกเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นขณะทำการสอน/หลังการสอนในแต่ละครั้งโดยผู้สอนเป็นผู้บันทึก เพื่อนำผลการสังเกตไปวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนที่ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอนวิชา 438-101 ศาสนาวิถี ในประเด็น ดังนี้

- 1. ความสนใจและความร่วมมือในการเรียนรู้
- 2. ความเข้าใจและการสะท้อนคิดจากการเรียนรู้
- 3. ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างจากการจัดการเรียนรู้

ทั้งนี้สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่¹ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่างเรื่องราวที่ปรากฏในสื่อกับองค์ความรู้หรือเนื้อหาทฤษฎีที่ผู้สอนต้องการถ่ายทอด เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของบทเรียนที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน (course syllabus) โดยมีหลักการในการเลือกสื่อที่นำมาใช้คือ สื่อที่ใช้จะมีเนื้อหาที่สามารถสื่อสารให้ผู้เรียนเข้าใจได้ไม่ยากและมีความยาวไม่มากนัก เน้นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงเป็นสื่อสมัยใหม่หรือร่วมสมัยกับผู้เรียน ดังนี้

¹ผู้วิจัยขอใช้คำว่า "สื่อสมัยใหม่" ในความหมายเดียวกับ "สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่"

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

1. ภาพยนตร์ เรื่อง "The God must be crazy" โดยบูรณาการเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อ "มูลเหตุของการเกิดศาสนา (ความไม่รู้)"
2. ภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง "ความงามไม่มีขนาด" และ วิดีโอทัศน์จาก Youtube เรื่อง "The Kind-Hearted" โดยบูรณาการเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อ "จริยธรรมเบื้องต้น:ความเมตตากรุณา" และ "จริยธรรมต่อสังคม:จิตสาธารณะ"
3. ภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง "Larva ทนอันตราย ตอน Ephemera 1&2" โดยบูรณาการเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อ "หลักคำสอนสำคัญและจุดหมายสูงสุด: ความรัก ความทุกข์ ความสุข ความตาย"
4. ภาพยนตร์เรื่อง "PK มนุษย์ต่างดาวผู้ตามหาพระเจ้า" โดยบูรณาการเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อ "ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา"

ผลการดำเนินการวิจัยวิจัย

จากผลการวิจัยเชิงสถิติภาพรวมพบว่าทัศนคติของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้านและมีการตอบรับการจัดการเรียนรู้นี้เป็นอย่างดี โดยจากทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถสรุปได้เป็นประเด็นดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไป

ร้อยละของผู้เรียนและผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้เรียนแบ่งตามชั้นปีและคณะในอัตราส่วนปกติ ในส่วนของชั้นปี ส่วนใหญ่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 1 เป็นไปตามเงื่อนไขรายวิชาศึกษาทั่วไปความถี่ของการเข้าชั้นเรียนและการรู้จักแนวการสอนมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในระดับสูง คือ ร้อยละ 71.80 และ 69.68 ตามลำดับ ซึ่งการเข้าชั้นเรียนจะมีผลต่อความคุ้นเคยกับรูปแบบการสอนมากขึ้น ทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดความสะดวกและความเข้าใจระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ในส่วนของผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ผลเชิงสถิติรวมถึง
วันที่การสังเกตของผู้สอน แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

1. ด้านการสร้างแรงจูงใจและความน่าสนใจของรูปแบบการ
จัดการเรียนรู้

ผู้เรียนมีความเห็นว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สร้างความแปลก
ใหม่และท้าทายต่อการเรียนรู้ และมีความน่าสนใจช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้
เกิดการเรียนรู้ ขณะที่ผู้สอนได้สังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า
ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้น แสดงท่าทีอยากรู้ อยากเห็น เมื่อ
ผู้สอนได้นำสื่อสมัยใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการสอน นอกจากนั้นยังแสดง
ความแปลกใจ ตื่นตาตื่นใจ และเกิดอารมณ์ร่วมกับเรื่องราวที่ปรากฏ
ในสื่อสมัยใหม่ที่ผู้สอนนำมาเสนอ ซึ่งผู้เรียนมีความเห็นเพิ่มเติมว่า
ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนไม่น่าเบื่อ เกิดความเป็นกันเอง ไม่คร่ำเคร่ง
จนเกินไป

การสอนโดยเน้นการกระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น หรือ
กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ทันสมัยของ
การสอนโดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก หรือเป็นผู้กำหนด
กิจกรรมการเรียนรู้นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้โดยตัวผู้เรียนเอง กล่าวคือ
ในกระบวนการเรียนรู้อย่างนี้นี้ ผู้สอนเป็นผู้กำหนดจัดหาและดำเนินการ
กิจกรรมการเรียนโดยจัดหาสื่อสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยง
สอดแทรกทฤษฎีผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวที่ปรากฏในสื่อสมัยใหม่
ตามหัวข้อหรือเนื้อหาที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ การถ่ายทอดในลักษณะนี้
เป็นกระบวนการเชิงเนื้อหาที่มีสื่อสมัยใหม่ทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวหรือ
ตัวอย่างในรูปแบบของภาพ เสียงและการเคลื่อนไหว แทนการบรรยาย
เล่าเรื่องจากปากผู้สอนเพียงอย่างเดียว ทำให้ไม่เกิดการเบื่อหน่าย และ

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

เพิ่มความน่าสนใจให้แก่ชั้นเรียน และอาจนับได้ว่าเป็นการเปิดโลกทัศน์จากในชั้นเรียนสู่โลกนอกชั้นเรียนได้โดยไม่ต้องออกจากชั้นเรียน แม้จะเป็นชั้นเรียนกลุ่มใหญ่ก็ตาม

2. ด้านรูปแบบและแนวการสอน

รูปแบบและแนวการสอนโดยการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ เน้นการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง คำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรได้รับ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการมีส่วนร่วมและได้เรียนรู้อย่างแท้จริง ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนเห็นว่ารูปแบบการสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ขณะที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้มีมุ่งเน้นการใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้ วิชาศาสนวิถีเป็นรายวิชาศึกษาทั่วไปที่มีมุ่งเน้นความเข้าใจทั่วไปเกี่ยวกับศาสนา จึงเน้นเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนมากนักซึ่งเหมาะกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้จึงเหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งช่วงวัยและระดับการศึกษาของผู้เรียนที่ต้องมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไปจะเป็นการสร้างพื้นฐานทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในการจะนำไปใช้ในการเรียนในชั้นเรียนต่อไปได้

รูปแบบและแนวการสอนนี้จัดอยู่ในประเภทยึดเนื้อหาสาระ (เน้นมโนทัศน์) และประสบการณ์ผ่านสื่อเป็นหลัก ซึ่งสื่อในที่นี้ผู้วิจัยได้ระบุให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการสร้างทักษะการเรียนรู้ ผู้วิจัยเรียกว่า “สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่” หรือ “สื่อสมัยใหม่” ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนเห็นว่าสื่อที่ไม่มีความทันสมัย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายจากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป เช่น YouTube Website ฯลฯ ทั้งนี้ ผู้สอนมีการสร้างแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อรองรับชั้นเรียน เช่น ชั้นเรียนออนไลน์ หรือ

การแจ้ง link หรือ Website Address ให้แก่ผู้เรียนไว้แล้ว ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ให้ลื่นไหลและช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการทบทวนหรือต่อยอดให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้อีกระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนได้สะท้อนความเห็นในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการสอนกับรูปแบบการสอนว่า จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการสอนไม่สัมพันธ์กัน ซึ่งรูปแบบการสอนลักษณะนี้จำเป็นต้องใช้เวลาในการนำเสนอสื่อสมัยใหม่ค่อนข้างมาก (ขณะที่ผู้สอนพยายามเลือกสื่อที่มีความยาวไม่มากนักหรือบางสื่อใช้วิธีการตัดมาเป็นบางส่วนแล้ว) ผนวกกับการสอนที่ต้องใช้การบรรยายสอดแทรกเนื้อหาทฤษฎีควบคู่กันไป เป็นผลทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

3. ด้านความเข้าใจและการนำไปใช้

การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และสามารถวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่ได้เรียนรู้ รวมถึงสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ถือได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ตระหนักและให้ความสำคัญ การนำเนื้อหาทฤษฎีที่ผู้สอนได้ปรับกระบวนการทัศน์ในการสอนเป็นลักษณะของการบูรณาการโดยมีเนื้อหาเป็นหลักและถ่ายทอดหรือเล่าเรื่องราวผ่านสื่อสมัยใหม่ทำให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ความเข้าใจและความสนุกสนานมากกว่าการฟังจากการบรรยายโดยผู้สอน อีกทั้งผู้สอนยังสามารถสอดแทรกแนวคิดและทักษะการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ให้แก่ผู้เรียน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะของผู้เรียนที่ “คิดเป็น” ซึ่งตามผลการวิจัยนอกจากผู้เรียนจะสามารถมองเห็นประเด็นและเข้าใจตามวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมายหลังจากที่ผู้สอนได้อธิบายความหมายและชี้แนะ

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

ความเชื่อมโยงของสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้อย่างเข้าใจและตรงประเด็น ผู้เรียนยังอาจเกิดการเรียนรู้ที่กว้างไกลไปกว่าที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ และนำไปสู่การสังเคราะห์เรื่องราวที่ได้เรียนรู้กับสถานการณ์หรือชีวิตประจำวันของผู้เรียน สอดคล้องกับการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ (รวมถึงการมอบหมายงานเพื่อสะท้อนคิด) ที่ผู้เรียนสามารถบอกรายละเอียด เล่าเรื่องราว ทวนสรุป จับประเด็น อภิปรายซักถาม ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น และบอกความสัมพันธ์ระหว่างสาระวิชากับเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อสมัยใหม่ได้

สรุปและอภิปรายผลการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือการสำรวจความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กับชั้นเรียนรายวิชา 438-101 ศาสนาวิถี ซึ่งเป็นวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป มีจำนวนผู้เรียนจำนวนมากจากต่างคณะและสาขาวิชา ทั้งนี้รายวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปนั้นมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาวิชาที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ซึ่งเหมาะกับชั้นเรียนกลุ่มใหญ่ รวมถึงการคำนึงถึงธรรมชาติของรายวิชาที่มีเนื้อหาเน้นหนักในเรื่องของหลักจริยธรรมคำสอนทางศาสนาต่างๆ ซึ่งเป็นนามธรรมและเข้าใจได้ยาก ยิ่งถ้าหากการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่น่าสนใจ ขาดการกระตุ้นหรือปลุกเร้าให้เกิดการเรียนรู้ด้วยแล้ว ชั้นเรียนจะกลายเป็นชั้นเรียนที่น่าเบื่อและไม่น่าสนใจไปเลยก็เดี๋ยวน การนำสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการถ่ายโอนความรู้ในลักษณะของการบูรณาการเพื่อสื่อความหมายเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาแทนการบรรยายเพียงอย่างเดียว จึงสามารถสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนเพิ่มความสนใจในความแปลกใหม่และเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนได้

มากขึ้น ทั้งยังสามารถเชื่อมโยงความเป็นนามธรรมสู่สิ่งที่สามารถเข้าถึงได้มากกว่าการจินตนาการจากการฟังบรรยาย กล่าวคือ การนำสื่อสมัยใหม่มาประกอบการบรรยาย โดยใช้สื่อดังกล่าวนำเข้าบทเรียน ตามด้วยการบรรยายเนื้อหาตามหัวข้อที่ผู้สอนได้กำหนดไว้พร้อมทั้งอธิบายเรื่องราวที่สอดคล้องกับสื่อที่นำมาใช้ รวมถึงการพูดคุยซักถามความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และสร้างมโนทัศน์ได้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ตามแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์จากกิจกรรมต่างๆ เหล่านั้นมาประมวลและตกผลึกความรู้จนสามารถสร้างความรู้ใหม่ขึ้นได้ (เนาวิทย์ สงคราม, 2554 : 3-4) ทั้งนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกเฟ้น วางแผนและแนะนำวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสื่อเพื่อเชื่อมโยงกับสาระความรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับ ไปสู่การสังเคราะห์ความรู้เพื่อนำไปใช้กับความรู้ใหม่ รวมทั้งนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

การจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อทันสมัยไม่ว่าจะเป็น Youtube ภาพยนตร์ เรื่องยาว วิดีโอคลิป ภาพยนตร์การ์ตูน ฯลฯ สื่อเหล่านี้สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น ใช้เป็นกลวิธีในการนำเข้าสู่บทเรียน ใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงตัวอย่าง ใช้เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ฯลฯ สื่อเหล่านี้เป็นตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดข้อมูลความรู้ที่สามารถใช้เป็นช่องทางสำหรับการสอนของผู้สอนไปถึงผู้เรียนและสามารถเปิดการเรียนรู้และเข้าใจบทเรียนได้ง่ายจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี (กิดานัน มลิทอง, 2540 : 79 และสมพร จารุณัฐ, 2540 : 2) การใช้สื่อเหล่านี้เป็นเครื่องมือใน

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

การสอนเป็นการสอดแทรกความรู้ที่แนบเนียนและกลมกลืน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539 : 16) ไม่ยึดติดอยู่กับการบรรยายที่แสนน่าเบื่อ แต่จะเปลี่ยนเป็นความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้เรียน ความสอดคล้องกับยุคสมัย และวัยของผู้เรียนสามารถเปิดมิติการเรียนรู้ที่กว้างกว่าการเป็นเพียงผู้ฟัง ผู้จดบันทึก ผู้ท่องจำและนำมาทำข้อสอบ ที่ผู้เรียนอาจได้ผลการเรียนดี แต่ไม่สามารถนำความรู้หรือทักษะใดๆ จากชั้นเรียนไปใช้ประโยชน์หรือเชื่อมโยงกับชีวิตจริงในสังคมได้เลย

การเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรูปแบบของการบูรณาการเชิงเนื้อหา เป็นการใช้รูปแบบการสอนที่ยังคงเนื้อหาทฤษฎี แต่เติมเต็มวิธีการสอนด้วยการเสริมสื่อสมัยใหม่ที่รายล้อมเด็กรุ่นใหม่อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ควรจะมีองค์ประกอบหลัก เช่น สารวิชา ผู้สอน สื่อและอุปกรณ์ รูปแบบวิธีสอน บรรยากาศแวดล้อมและผู้เรียน (สมถวิล วิจิตรวรรณ และคณะ, 2556 : 11) รวมถึงการหยิบยกปัญหา และเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเข้ามาสอดแทรกและเสริมใส่รายละเอียดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาพ เสียงและเรื่องราวเป็นสื่อสร้างความรู้สึกร่วมและความเข้าใจในประเด็นเนื้อหาที่ผู้สอนกำหนดไว้ทำให้เกิดการเรียนรู้ในหลายมิติ สามารถนำพาผู้เรียนเข้าสู่โลกแห่งการเรียนรู้ได้โดยที่ผู้เรียนไม่รู้ตัว และยังสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้โดยใช้สิ่งรอบตัวที่พวกเขาคุ้นเคยอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้อย่างรอบด้าน และนำไปสู่การบรรลุมากกว่าวัตถุประสงค์ของการเรียนในรายวิชานั้นๆ อีกด้วย

การจัดการเรียนรู้โดยนำสื่อสมัยใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการสอดแทรกเนื้อหาทฤษฎี (แบบเน้นมโนทัศน์) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และสามารถวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ กล่าวคือ รูปแบบการสอนในลักษณะนี้เป็นเสมือนแนวทาง

ที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาทฤษฎี (มโนทัศน์) ไปสู่ผู้เรียน โดยมีสื่อสมัยใหม่เป็นตัวเล่าเรื่อง/เหตุการณ์/กรณีตัวอย่าง ซึ่งเกิดจากการนำเอากระบวนการทศน์ใหม่ในการสอนและการเรียน (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2557 : 45) มาปรับใช้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพที่สูงสุดในรูปแบบของผู้สอนเอง

กระบวนการทศน์ของการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่า เกิดจากการรวมแนวการสอน 2 รูปแบบเข้าด้วยกัน คือ การบูรณาการเชิงเนื้อหา และการใช้สื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่ โดยการนำแนวการสอนทั้ง 2 รูปแบบ นี้เข้ามาผสมผสานกัน กล่าวคือ ผู้สอนได้ให้ความสำคัญกับการสอนเนื้อหาทฤษฎีที่เป็นสาระของรายวิชาสาสนวิถึ ซึ่งผู้สอนตระหนักดีว่าเนื้อหาของรายวิชานี้ค่อนข้างเป็นนามธรรมและน่าเบื่อ และหากยังคงใช้รูปแบบการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว อาจไม่สามารถนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงนำสื่อสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดมิติใหม่ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเพิ่มสีสันและเสริมการสอนให้มีความเป็นรูปธรรมและทำให้รายวิชามีความน่าสนใจมากขึ้น โดยการเลือกเฟ้นสื่อสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และจากผลการวิจัยเชิงสถิติพบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้านและมีการตอบรับการจัดการเรียนรู้นี้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสมัยใหม่เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมโนทัศน์ในลักษณะของการถ่ายทอดความรู้แบบตรงๆ หรือการแสดงความหมายแบบชัดเจนและเข้าใจได้ทันทีเมื่อได้รับชมสื่อ (แบบเดียวกับที่ชมภาพยนตร์หรือโฆษณาทางโทรทัศน์ทั่วไป) ซึ่งต่างจากกระบวนการเรียนการสอนแบบใช้สื่อเป็นตัวเชื่อม

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

เข้าสู่โมโนทัศน์หรือนำเข้าสู่บทเรียนที่จำเป็นต้องใช้วิธีการและกระบวนการในการเรียนการสอนที่ซับซ้อนมากกว่าการเรียนรู้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงโดยตรง ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนได้พัฒนาทักษะในการสอนและผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลายและซับซ้อนขึ้น (ทิตานา แคมมณี, 2556 : 130)

การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการแสดงความหมายในเชิงบูรณาการที่มีความซับซ้อนและต้องใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์เชื่อมโยงความหมายสู่โมโนทัศน์หลักอีกทอดหนึ่ง การจัดการเรียนรู้จึงต้องอาศัยกระบวนการการเชื่อมโยงโมโนทัศน์ โดยมีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้น เชิญชวน และถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดนี้ให้แก่ผู้เรียน และขมวดประเด็นให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในท้ายที่สุด ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้น ปลุกเร้า ชักชวนให้ผู้เรียนสนใจและสร้างโอกาสที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่ผู้เรียนมากกว่าจะเป็นเพียงผู้ควบคุมชั้นเรียนและนำบรรยายเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน ทั้งบรรยากาศทางกายภาพและทางจิตใจ บรรยากาศที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียนและอาจมีอคติต่อผู้สอน ดังนั้น ผู้สอนต้องมีการส่งเสริมในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544 : 258-259)

นอกจากงานวิจัยนี้จะทราบความคิดเห็นและพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทัศนคติในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับกระบวนการทัศนคติในการจัดการเรียนรู้ที่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2557 : 43)

ได้เสนอไว้ คือ เน้นการสอนที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ผู้เรียนต้องใช้ทักษะการคิดและกระบวนการคิดเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (ทีศนา แชมมณี และคณะ, 2544 : 103-110) ทั้งนี้ ผู้สอนก็ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองดังที่กล่าวมา การปรับเปลี่ยนกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้จึงเป็นจุดประสงค์หลักของการจัดการเรียนรู้และการวิจัยครั้งนี้ จนนำไปสู่การออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์วิถี และผลจากการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์รูปแบบ แนวการสอน และปรับประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนารูปแบบจัดการเรียนรู้ในภาคการศึกษาถัดไปให้เหมาะสม เกิดประสิทธิผลการเรียนรู้และเกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้ง งานวิจัยนี้จะเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของการสร้างงานวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และการปรับกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงสามารถต่อยอดไปสู่งานวิจัยในมิติอื่นๆ ที่จะเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและอาจเป็นแรงเสริมให้เกิดการกำหนดทิศทางในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ยังสามารถพัฒนาไปสู่การศึกษาและการวิจัยในด้านอื่น เช่น

1. การสร้างความเข้าใจและการแนะนำลักษณะ/รูปแบบแนวการสอนก่อนเริ่มกระบวนการเรียนการสอน รวมถึงก่อนเริ่มทำการวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือผู้ทำวิจัย จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนครบถ้วนมากขึ้น

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

2. การปรับตัวและสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของผู้เรียนในสถานการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3. การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอื่นๆ ที่ตอบสนองธรรมชาติของผู้เรียนที่ “คิดเป็น”

เอกสารอ้างอิง

กิดานันท์ มลิทอง. 2540. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ

: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2540. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการสอนหน่วยที่ 1-8. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชาญชัย ยมดิษฐ์. 2548. เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : หลักพิมพ์

ทิสนา แคมมณี. 2556. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ตาสุธาการพิมพ์.

ทิสนา แคมมณี และคณะ. 2544. วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุป แมเนจเมนท์.

เนาวนิตย์ สงคราม. 2555. การสร้าง Digital Video & Digital Storytelling เพื่อการเรียนการสอนยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ : วิ.พันธ์ (1991).

ปรีชา คัมภีร์ปภรณ์. 2534. เอกสารการสอนชุดการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544. “การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”. ใน พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ,

แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูมัธยมเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (หน้า 257-270). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุภ. 2557. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราชบัณฑิตยสถาน. 2555. ศัพท์ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

วิภาวรรณ วงศ์สุวรรณ. 2544. "การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ". ในพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ, แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูมัธยมเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (หน้า 232-245). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมถวิล วิจิตรวรรณ. 2556. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

สมพร จารุณัฐ. 2540. การวางแผนการเรียนการสอน สื่อและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ICELS. 2015. John Dewey's Philosophy of Experience and Education. (ออนไลน์). สืบค้นจาก http://www.icels-educators-for-learning.ca/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=68. [28 August 2013].

สื่อการสอนสมัยใหม่

Joo-Gong Maeng (Director) 2013. Larva 2013 (Season 2) Ep20 Ephemera 1&2. South Korea : Tuba Entertainment, SK Broadband.

ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก...

Martin, Nicholas Anthony (Publisher). 2014. **Restore your faith in humanity in 4 minutes flat**. (Online). Available from <https://www.youtube.com/watch?v=RRRvYseZyfk>. [20 January 2014].

Rajkumar Hirani and Vidhu Vinod Chopra (Producers), Rajkumar Hirani (Director). 2014. **PK (Movie)**. India : UTV Motion Pictures.

Uys, Jamie (Producer and Director). 1980. **The Gods Must Be Crazy**. Botswana, South Africa : 20th Century Fox.

Wacoal Mood (Producer). 2014. **ความงามไม่มีขนาด...จริงดิ?** (**Beauty has no size?**). (Online). Available from https://www.youtube.com/watch?v=MCjjKP2lw_Y. [20 January 2014].